

Danske Professionshøjskoler: Perspektiver på Finanslov 2017

Det er afgørende for samfundets velfærd at sikre et kvalitetsløft i den borgernære sundhed, i arbejdet med udsatte børn i dagtilbud, i undervisningen af eleverne i folkeskolen og behandlingen af patienter på hospitalerne. Uddannelserne på professionshøjskolerne er helt centrale velfærd og skabelsen af nye job. Det afspejles i ønskerne til finanslov 2017:

Stabile og ansvarlige rammer for videregående uddannelse

Danske Professionshøjskoler har fire hovedønsker til finansloven for 2017:

- Stabile og ansvarlige rammer for videregående uddannelse – før omprioriteringsbidraget tilbage til kvalitet i undervisningen.
- Grundlaget for relevant kompetenceudvikling af fremtidens fagprofessionelle skal styrkes - prioriter midler til formel efter- og videreuddannelse.
- Anvendelsesorienteret forskning og udvikling skal styrke alle professionshøjskolernes uddannelser – skab en permanent bevilling til FoU med yderligere 200 mio. kr. årligt.
- Løft af forsker kvalifikationer på professionshøjskolerne – bedre kvalitet i undervisningen kræver flere ph.d'er, bl.a. på dagtilbudsområdet.

Økonomien i uddannelserne

Undervisningen skal have den højeste mulige kvalitet. Det kræver økonomi til mere langsigtet planlægning. Omprioriteringsbidraget på 2 pct. årligt, der blev en realitet på sidste års finanslov, vil særligt i de kommende år svække kvaliteten i uddannelserne og de regionale udbud. Alene i 2017 vil det betyde 85 mio. kr. færre penge at uddanne for set i forhold til 2016, hvor der lige er skåret 82 mio. kr. Samlet set beløber det sig over årene 2016 til 2019 til mere end 800 mio. kr. i 2019. Danske Professionshøjskoler anbefaler, at omprioriteringsbidraget tilbageføres til uddannelserne for at sikre kvaliteten i uddannelserne med fokus på bl.a. øget studieintensitet, underviser- og vejlederressourcer og praktiksamarbejde.

Særligt kritisk er situationen for pædagog- og socialrådgiveruddannelsen, som begge af historiske årsager har særlig lave taxametre. De i forvejen lave takster er faldet med 10% over de seneste 10 år, og med 20% over de seneste 20 år. Danske Professionshøjskoler undersøgelse af udviklingen på pædagoguddannelsen viser, at det har betydet færre ugentlige undervisningstimer, større undervisningshold og færre vejledningstimer, se [link](#).

De nuværende takster baserer sig bl.a. på historiske forhold fra taxametersystemets fødsel i 90'erne, og disse bør have et realitetstjek i det nye bevillingssystem, så det ikke arver uheldigheder fra det nuværende system. Taksten til pædagoguddannelsen er fx defineret af aflønning af undervisere, der ikke var akademisk uddannede. Det er en anden virkelighed nu, som et nyt bevillingssystem bør tage højde for ved at forholde sig til, at nogle af landets største uddannelser til pædagog og socialrådgiver i dag er underfinansierede.

Kvalitetspuljen på ca. 100 mio. kr. årligt fra provenuet i aftalen om Uddannelsesloftet mener Danske Professionshøjskoler med fordel kunne anvendes til udvikling af uddannelserne med fokus på

nye undervisningsformer, digitalisering og it-didaktik samt indsats i forhold til feedback og faglige satsninger på fx fremmedsprog. Det kunne med fordel ske i et samarbejde på tværs af institutioner.

Kompetenceudvikling til fremtidens fagprofessionelle

Til det fortsat skiftende arbejdsmarked i både den offentlige og private sektor er der brug for at sikre grundlaget for relevant efter- og videreuddannelse af fremtidens professionsudøvere. Det er en forudsætning for, at medarbejderne kan løse deres arbejdsopgaver med kvalitet og skabe værdi for borgerne og den private virksomhed, samt at de kan anvende nye teknologier og metoder, som hele tiden vil udvikles på fremtidens arbejdspladser.

Også efter- og videreuddannelsesområdet bliver i disse år ramt af omprioriteringsbidraget på 2 pct. årligt. Samtidig viser tal fra Danmarks Statistik, at der på et enkelt skoleår fra 2013/14 til 2014/15 er sket et fald i det samlede antal kursister på professionshøjskolernes videregående niveau på 13 pct. På sundhedsområdet er det 29 pct. Prognoser viser, at aktiviteten på diplomområdet vil falde yderligere de kommende år. Danske Professionshøjskoler anbefaler at prioritere midler til formel efter- og videreuddannelse.

Basisbevilling til at styrke kvaliteten i uddannelserne

Professionshøjskolerne modtog i 2013 for første gang en finanslovsbevilling til anvendelsesorienteret forskning og udvikling på 273 mio. kr. Den er videreført og har betydet, at professionshøjskolerne sammen med bl.a. kommuner, regioner og andre forskningsinstitutioner har kunnet udvikle ny professionsrettet viden, som bidrager til løsninger på nogle af de udfordringer, der kendetegner praksis. Professionshøjskolernes forskning og udvikling bidrager til at udvikle og løfte praksis, når den nye viden bliver en del af undervisningen og uddannelserne. Den nye viden skal sikre, at professionshøjskolerne har kapacitet til at oversætte og omsætte andre forskningsinstitutioners resultater (herunder international forskning) til bedre undervisning og praktik i fx lærer- og pædagoguddannelsen. På den måde undgår vi, at den nye viden isoleres i enkeltstående faglige miljøer. Professionshøjskolernes særlige opgave med at sikre spredningen af viden og koblingen til praksis i bl.a. skoler og daginstitutioner i 98 kommuner er en særlig udfordring og kræver flere ressourcer end i dag.

Sektoren ønsker på finansloven 2017 en varig basisbevilling til videnbaseret af uddannelserne, der budgetmæssigt er at betragte som en løbende 4 årig bevilling¹ på de årlige finanslove. Professionshøjskolerne vil i endnu højere grad bidrage til løsninger på samfundsudfordringer end tilfældet er i dag og sikre, at også de mindre og mellemstore uddannelser fx indenfor sundhed og teknik hviler på et solidt videngrundlag. Dette er muligt, hvis FoU bevillingen øges med ca. 200 mio. kr. årligt. Med dette løft vil den samlede FoU bevilling svare til ca. 8.000 kr. pr. studenterårsværk, hvilket er en tiendedel af niveauet på universitetsuddannelserne.

En øget basisbevilling er en god investering, der giver grundlag for tiltrækning af eksterne midler. En beregning viser således, at professionshøjskolerne for hver 1 mio. kr., de modtog fra staten i 2015, havde en ekstern finansiering på 400.000 kr.

Flere organisationer og uddannelses- og forskningsinstitutioner har desuden peget på behovet for en øget praksisnær forskningsindsats inden for hhv. det sociale område og sundhedsområdet. Det vil højne kvaliteten af de fagprofessionelles arbejde og danne grundlag for at prioritere de offentlige udgifter, hvis der blev etableret nationale, anvendelsesorienterede udviklings- og forskningsprogrammer inden for det sociale område og sundhedsområdet. Professionshøjskolerne foreslår, at der afsættes midler til to anvendelsesorienterede forskningsprogrammer inden for hhv. det sociale og det sundhedsfaglige område. Det kunne fx hvile på de samme principper som udviklings- og demonstrationsprogrammerne, nemlig at udvikle, teste og formidle videnskabelig viden og praksis.

¹ I dag er det en løbende 3 årig FoU bevilling på 273 mio. kr.

Løft af forskerkvalifikationer

Hvis professionshøjskolerne skal understøtte et samfund med en mere kvalificeret og effektiv offentlig sektor gennem videndrevet innovation, kræver det professionsuddannelser med en stadig mere robust og relevant videnbase. Det forudsætter, at en væsentlig andel af underviserne har kompetencer til at bedrive relevant og praksisnær forskning og udvikling og til at omsætte den i uddannelse. Professionshøjskolerne har derfor en fælles målsætning om, at 30 pct. af sektorens undervisere skal have en ph.d. grad i 2022². I dag er andelen 10 pct. På sektorniveau svarer det til, at der skal uddannes og/eller rekrutteres i alt 800 flere undervisere med forskerkvalifikationer i forhold til i dag.

En større målretning af universiteternes ph.d. forløb mod professionshøjskolernes fagområder vil kunne dække en del af behovet. Desuden kunne den eksisterende og velfungerende model, som kendes fra Ph.d.-rådet for uddannelsesforskning udvides til at omfatte flere professionsområder end kun lærerprofessionen, ligesom der kunne etableres andre særlige puljemidler, som er øremærket et ph.d.-løft i professionshøjskolesektoren.

Professionshøjskolernes foreslår, at der ud over de 30 mio. kr. til ph.d. rådet for Uddannelsesforskning afsættes yderligere 30 mio. kr. årligt til et nyt ph.d.-råd for dagtilbud.

² Læs mere i sektorens Strategi for løft af forsknings- og udviklingskompetencer på professionshøjskolerne 2015 – 2022 på www.danskeprofessionshøjskoler.dk